

ZIEKTE IN HET PENSION

PANIEK! PEEUW! EEN UITBRAAK!

Voor de iets minder jeugdige lezers komt de uitroep 'Paniek! Peeuw!' misschien nog bekend voor, van de *Grote Meneer Kaktus Show*. Paniek is een slechte raadgever bij een uitbraak. Maar wat is dan het beste plan van aanpak?

TEKST: RIEKSKE WILLEMS-DAMS | FOTO'S: SHUTTERSTOCK

Uit een kort onderzoek van Dibevo blijkt dat dierenpensions in 2021 vaker kampten met kennelhoest en niesziekte. Meer dan een derde van alle respondenten gaf aan dat er meer kennelhoest werd geconstateerd dan in de jaren ervoor. Sommige pensions lieten weten dat de uitbraak van kennelhoest ook heftiger was dan normaal.

Inventariseren

Bij een uitbraak is het goed om even pas op de plaats te maken. Dat wil zeggen: dieren die direct medische hulp nodig hebben, moeten die natuurlijk direct krijgen. Ga daarna koffiedrinken met je team, pak je registratieprogramma erbij, maak een *plan de campagne* en breng de volgende zaken in kaart:

1. Maak onderscheid in de volgende groepen dieren:
  - a. geïnfecteerde/zieke dieren met klinische symptomen van een ziekte.
  - b. dieren die in contact zijn geweest met de ziekte. Dit kan zijn door direct contact met het dier maar ook indirect door contact via mensen en materialen.
  - c. gezonde dieren die geen direct of indirect contact hebben gehad.
2. Zowel groep 1a als 1b moeten als besmet worden beschouwd.
3. De mate van de te treffen maatregelen hangt af van de impact van de ziekte. Bij een erg besmettelijke (schimmel-) of dodelijke ziekte (parvo/kattenziekte) of een zoönose (ziekte die van mens op dier of dier op mens kan gaan) moeten er meer en strengere maatregelen getroffen worden, dan wanneer de impact minder groot is.

Stappenplan

Als het onderscheid in deze groepen gemaakt is en alles voorbereid, is het tijd voor actie! Ga nu de verhoogde hygiënemaatregelen instellen.

1. Plaats klinisch zieke dieren in isolatie en beperk het aantal mensen die in deze afdeling binnen mogen komen. Idealiter is dit maar één persoon en komt deze persoon niet in andere afdelingen waar gezonde dieren zitten.
2. Gebruik een aangescherpt schoonmaakprotocol. Spot-cleaning is hier niet gewenst! Maak iedere dag alle verblijven en de ruimte schoon en ontsmet alles daarna met een juist ontsmettingsmiddel. Zo werkt chloor in de goede dosering tegen bijna alle kiemen. Alcohol of Dettol werken maar tegen een beperkt aantal ziektekiemen dus zijn bij een uitbraak meestal niet de eerste keus.
3. Gebruik persoonlijke beschermingsmiddelen (pbm), dit om overdracht van ziektekiemen uit de isolatie naar andere afdelingen te voorkomen. Deze kleding moet in de afdeling blijven of weggegooid worden na gebruik.
4. Nu is het tijd om de derde groep dieren te beschermen. Speciale aandacht moet uitgaan naar de gevoelige dieren, zoals pups/kittens of oude dieren, door bijvoorbeeld noodvaccinatie of ze zo ver mogelijk uit de buurt van de isolatie-afdeling te plaatsen. Wellicht is het een idee om ook hier pbm te gebruiken om zo de kans te verkleinen dat je ziektekiemen in deze afdelingen mee naar binnen neemt.
5. Als alle dieren en contacten in kaart zijn gebracht, dieren in de juiste afdelingen zitten, protocollen ingesteld zijn en materialen voor persoonlijke bescherming op de afdelingen gelegd zijn, is het tijd om weer met het team om tafel te gaan. Er moet besproken worden wat de ziekte is, hoe het zich ontwikkelt en welke symptomen er kunnen

Copyright foto

zijn. Verder is het belangrijk dat iedereen weet wat de aangepaste protocollen zijn en hoe de pbm gebruikt moeten worden.

Opnamebeleid

Een lastige keuze is het opnamebeleid tijdens een uitbraak. Stel er is een uitbraak van kennelhoest midden in de zomervakantie. De agenda puilt uit, ieder hok is bezet en het personeel rent rond om alle dieren goed te

verzorgen. Wat vertel je de eigenaar die zijn hoestende hond op komt halen na de vakantie en wat vertel je de eigenaar die een uur daarna zijn hond komt brengen voor een welverdiende vakantie? Mijn advies is om zeker eerlijk te zijn en eigenaren goed voor te lichten wat er aan de hand is en wat de risico's zijn voor hun dierbare huisdier. Geef mensen bij voorkeur een informatiebrief mee met daarin uitleg over de ziekte, de symptomen en wat ertegen gedaan kan worden. Op het moment dat ze hun dier weer mee naar huis nemen en horen dat hij ziek is, ziek is geweest of nog ziek kan worden, gaat er waarschijnlijk zo veel door hun hoofd dat ze lang niet alles onthouden wat je ze vertelt.

Als eigenaren hun dier komen brengen, zou ik ook adviseren om de infobrief mee te geven en te benadrukken wat er allemaal gedaan wordt om te voorkomen dat de dieren ziek worden. Wees wel realistisch naar de eigenaar dat er geen honderd procent zekerheid is dat het voorkomen kan worden dat een dier ziek wordt. Hopelijk besluit de eigenaar dan om zijn vakantie niet te annuleren en de hond gewoon vol vertrouwen in jouw kennis en kunde te laten logeren in het pension.

Extra vaccineren?

Is het bij kennelhoest aan te bevelen om alle honden extra te laten vaccineren? Kennelhoest is een verzamelaar voor verschillende bacteriën en virussen die allemaal luchtwegklachten veroorzaken. Om zeker te weten of een extra vaccinatie zinvol is, moet er diagnostiek gedaan worden door de dierenarts op de zieke dieren om te bepalen om welke kiem het gaat. Ik adviseer om zonder aanvullend onderzoek geen extra vaccinatie te laten zetten tegen kennelhoest omdat dit het immuunsysteem extra belast, terwijl een dier toch al in een mogelijk stressvolle situatie zit die zorgt voor een daling van de

weerstand. Uit onderzoek blijkt wel dat vaccinatie tegen hondenziekte, adenovirus-2 en parvo en de intranasale vaccinatie tegen Bordetella en Parainfluenza ten minste drie tot vijf dagen voor opname in asiel of pension, de kans op klinische symptomen verlaagt. Wanneer de vaccinatie van de honden die nog moeten komen alweer enige tijd is gezet, zou ik de eigenaren aanraden deze ongeveer een week voor aankomst in het pension te laten booster door hun dierenarts, om zo de kans op ziekte te verlagen.

Minder stress, meer hygiëne

Wat is dan wel het advies? Stress verlagen en hygiëne vergroten! Denk hierbij ook aan het gebruik van uitlaatvelden en materialen zoals riemen en speelmateriaal. Zorg dat dieren die symptomen hebben ook niet via de velden of materialen in contact komen. Best is om zelfs zieke dieren niet op een veld te laten lopen, maar om ze uit te laten aan de riem en ze vooral veel hok- en voerverrijking aan te bieden.

Naast de hygiëne is het ook belangrijk om stress zo veel mogelijk te beperken. Als de honden niet op de speelweides kunnen om hun energie kwijt te raken, adviseer ik om ze voedsel- en hokverrijking aan te bieden of hersenwerk met ze te doen.

Een goed verrijkingsprogramma is:

- goedkoop of gratis;
- makkelijk te maken en te geven;
- wegwerp, eetbaar of te desinfecteren;
- veilig;
- creatief.

Dit als tip om alvast over na te denken tijdens de rustigere wintermaanden ;-)

Samengevat

Om een lang verhaal kort te maken is de richtlijn bij een uitbraak van een infectieuze ziekte kort weergegeven in de afbeelding hieronder. Kom je er niet uit en zit je met je handen in het haar door een uitbraak? VetQuest helpt graag met een frisse blik om het probleem goed in kaart te brengen, protocollen op te stellen die van toepassing zijn voor deze uitbraak en om met raad en daad jouw bedrijf te ondersteunen. ←

Reageren? Mail info@vetquest.nl

Riekske Willems-Dams is eigenaar van VetQuest. Ze is afgestudeerd als dierenarts en heeft vele jaren ervaring in werken met dieren, zowel in de praktijk als binnen een asielomgeving. Met VetQuest richt ze zich op Shelter Medicine, een nieuw vakgebied binnen de diergeneeskunde dat focust op in groepen gehouden gezelschapsdieren. Dit vooral preventief door goede protocollen en bedrijfsvoering, maar ook voor uitbraakmanagement. Kijk voor meer informatie op www.vetquest.nl

